بررسی

از آرمان‌شهر به ویران‌شهر
تکنولوژی، جامعه و کاری که از دستمان برمی‌آید

آخاندورو گارسیا دولگارزا . ترجمه: مهرداد امامی

رویای پیشگامان پس از شروع مصاحبه گفت: «امروزه هر کسی زندگی‌نامه‌نویس مخصوص خودش را دارد». - این نکته طلرتآمیزش ناظر بر وضعیت کنونی نظارت بر مردم است. افرادی که اسناد یا اطلاعاتی به پلیس‌یکی داده‌اند سخت‌هایی‌زیادی را متحمل شده‌اند- برخی (جلسی) مینیک تا ۲۵سال دیگر بر زندان خواهد بود. خود آقای آسانژ هم در ۱۵ ماه گذشته در دواتاق در آپارتمان مجلل سفارت اکوادور در بریتانیا محبوس شده است. یک دوجین پلیس رزوزب در اطراف ساختمان نگهبانی می‌دهند تا او فرار نکند؛ آپارتمان از خارج و طبقه پایین و بالایش کنترل می‌شود؛ اسناد حتی نمی‌تواند وارد راهرو ساختمان شود. چون نیروهای پلیس آنجا هم منتظر او هستند؛ او نمی‌تواند حساب بانکی یا کارت و مبالغی از این دست. به همین دلیل بریتانیا ۵۰هزار دلار وثیقه برای آسانژ به کار گرفته- چرا آنها در این اوضاع ریاضت مالی این‌همه هزینه می‌کنند؟ قضیه بطور رسمی برمی‌گردد به اینکه او از بازگشت به سوئد سر باز می‌زند؛ جایی که پلیس می‌خواهد درباره ادعای مسخره بدرفتاری جنسی از او بازجویی کند؛ پرونده‌ای که قبلا بسته شده بود و حتی بطور رسمی به هیچ‌چیز منهم نشده!

برفهم چنین نبرد سختی برای اثبات بی‌گناهی، این وضعیت روحیه آقای آسانژ را تضعیف نکرد. وقتی‌یکس پرونده‌های مهمی را در دادگاه برده و پرونده حق آقای آسانژ در بریتانیا هم تایید توسط دیوان‌عالی کشور دیده شده که جنگ، بیماری و فقر، تماما مسایلی قابل برطرف‌شدن هستند اما تکنولوژی به سمت آن رویای علمی- خیالی درمان بیماری و پایان گرسنگی جهانی نچرخیده. در عوض، تبدیل به ابزاری شده تا جهت نظارت و کنترل مقابل انقلابیون را بازگردانده. این را هم نباید فراموش کنی که ما در فضاگیماپمان مدرن بر اقتضای برخی اسناد حساس، ارتباطهای اجتماعی پیدا کنیم، در برخی موارد در حال وارونگی است اگر تکنولوژی نظامی مدتی استفاده شده و سپس به کاربردهای غیرنظامی‌اش پی برده می‌شد، اکنون تکنولوژی بوسیله تبلیغ نظامی استفاده می‌شود. محصولات بهره و ارزان‌تر بصورت مداوم جایگزین آنهایی می‌شوند که مصلح شده‌اند. این امر، توام با پیدایش معیارهای بالا و نرم‌افزارهای متن عمرش‌باز (open-source)، تناسب تکنولوژی‌های مصرفی آنان قابل حمول و ترکیب آنها در اشکال نوین برای اهداف جدید را تسهیل می‌کنند. سرانجان و گوشی‌های هوشمند غیرنظامی مدتها آیفون بعنوان ابزار توجه استفاده می‌کنند و برخی از هواپیماهای بدون‌سرنشین با دستمای بازی‌های ویدیویی ساخته شده‌اند. ملاک کارهای گرافیکی و پردازنده‌ها- در کامپیوترهای نظامی نیز کاربرد دارند.

در حالی که بسیاری از نوآوری‌ها با هدف بهبود زندگی‌های ما بوجود آمده‌اند، برخی از تکنولوژی‌های جدید بدنظر می‌رسد که مشکلات بیش‌روی جوامع مدرن را تشدید می‌کنند. ما ویلی‌یکس گرفته تا بنیان‌گذاری شرکت‌های بزرگ مانند فیس‌بوک- ویسایتی که طبق گسترده‌ای می‌توانند شده‌ایم که تکنولوژی در جهت نظارت و تعقیب به مخالفته مردم به کار گرفته می‌شود. بنابر گزارش‌های اسنودن، ارتباطهای تلفنی و اینترنتی ما بطور روتین شنیده می‌شوند. شهروندان ابزارهای بیشتری بدست می‌آورند که از خلال آنها می‌توانند رهایی خود را سروسامان دهند.

در نیمه دوم قرن بیستم که از قلب دو جنگ جهانی بیرون می‌آمد و همراه بود با نرخ بی‌سابقه پیشرفت تکنولوژی، بلور رایج از این قرار بود که این پیشرفت فواید خواهد داشت و شرایط زندگی را بمنحوی تقریبا آرمان‌شهری بهبود خواهد بخشید. دستاوردهای علمی- تکنولوژیک، پیشرفت در پزشکی و حس مسوولیت‌پذیری اجتماعی بیشتر برای نخستین‌بار در تاریخ متجر به این ایده شدند که جنگ، بیماری و فقر، تماما مسایلی قابل برطرف‌شدن هستند اما تکنولوژی به سمت آن رویای علمی- خیالی درمان بیماری و پایان گرسنگی جهانی نچرخیده. در عوض، تبدیل به ابزاری شده تا جهت نظارت و کنترل مقابل انقلابیون را بازگردانده. این را هم نباید فراموش کنی که ما در فضاگیماپمان مدرن بر اقتضای برخی اسناد حساس، ارتباطهای اجتماعی پیدا کنیم، در برخی موارد در حال وارونگی است اگر تکنولوژی نظامی مدتی استفاده شده و سپس به کاربردهای غیرنظامی‌اش پی برده می‌شد، اکنون تکنولوژی بوسیله تبلیغ نظامی استفاده می‌شود. محصولات بهره و ارزان‌تر بصورت مداوم جایگزین آنهایی می‌شوند که مصلح شده‌اند. این امر، توام با پیدایش معیارهای باز و نرم‌افزارهای متن عمرش‌باز (open-source)، تناسب تکنولوژی‌های مصرفی آنان قابل حمول و ترکیب آنها در اشکال نوین برای اهداف جدید را تسهیل می‌کنند. سرانجان و گوشی‌های هوشمند غیرنظامی مدتها آیفون بعنوان ابزار توجه استفاده می‌کنند و برخی از هواپیماهای بدون‌سرنشین با دستمای بازی‌های ویدیویی ساخته شده‌اند. ملاک کارهای گرافیکی و پردازنده‌ها- در کامپیوترهای نظامی نیز کاربرد دارند.

در حالی که بسیاری از نوآوری‌ها با هدف بهبود زندگی‌های ما بوجود آمده‌اند، برخی از تکنولوژی‌های جدید بدنظر می‌رسد که مشکلات بیش‌روی جوامع مدرن را تشدید می‌کنند. ما ویلی‌یکس گرفته تا بنیان‌گذاری شرکت‌های بزرگ مانند فیس‌بوک- ویسایتی که طبق گسترده‌ای می‌توانند شده‌ایم که تکنولوژی در جهت نظارت و تعقیب به مخالفته مردم به کار گرفته می‌شود. بنابر گزارش‌های اسنودن، ارتباطهای تلفنی و اینترنتی ما بطور روتین شنیده می‌شوند. شهروندان ابزارهای بیشتری بدست می‌آورند که از خلال آنها می‌توانند رهایی خود را سروسامان دهند.

در تبعید دوم قرن بیستم که از قلب دو جنگ جهانی بیرون می‌آمد و همراه بود با نرخ بی‌سابقه پیشرفت تکنولوژی، بلور رایج از این قرار بود که این پیشرفت فواید خواهد داشت و شرایط زندگی را بمنحوی تقریبا آرمان‌شهری بهبود خواهد بخشید. دستاوردهای علمی- تکنولوژیک، پیشرفت در پزشکی و حس مسوولیت‌پذیری اجتماعی بیشتر برای نخستین‌بار در تاریخ متجر به این ایده شدند که جنگ، بیماری و فقر، تماما مسایلی قابل برطرف‌شدن هستند اما تکنولوژی به سمت آن رویای علمی- خیالی درمان بیماری و پایان گرسنگی جهانی نچرخیده. در عوض، تبدیل به ابزاری شده تا جهت نظارت و کنترل مقابل انقلابیون را بازگردانده. این را هم نباید فراموش کنی که ما در فضاگیماپمان مدرن بر اقتضای برخی اسناد حساس، ارتباطهای اجتماعی پیدا کنیم، در برخی موارد در حال وارونگی است اگر تکنولوژی نظامی مدتی استفاده شده و سپس به کاربردهای غیرنظامی‌اش پی برده می‌شد، اکنون تکنولوژی بوسیله تبلیغ نظامی استفاده می‌شود. محصولات بهره و ارزان‌تر بصورت مداوم جایگزین آنهایی می‌شوند که مصلح شده‌اند. این امر، توام با پیدایش معیارهای باز و نرم‌افزارهای متن عمرش‌باز (open-source)، تناسب تکنولوژی‌های مصرفی آنان قابل حمول و ترکیب آنها در اشکال نوین برای اهداف جدید را تسهیل می‌کنند. سرانجان و گوشی‌های هوشمند غیرنظامی مدتها آیفون بعنوان ابزار توجه استفاده می‌کنند و برخی از هواپیماهای بدون‌سرنشین با دستمای بازی‌های ویدیویی ساخته شده‌اند. ملاک کارهای گرافیکی و پردازنده‌ها- در کامپیوترهای نظامی نیز کاربرد دارند.

در حالی که بسیاری از نوآوری‌ها با هدف بهبود زندگی‌های ما بوجود آمده‌اند، برخی از تکنولوژی‌های جدید بدنظر می‌رسد که مشکلات بیش‌روی جوامع مدرن را تشدید می‌کنند. ما ویلی‌یکس گرفته تا بنیان‌گذاری شرکت‌های بزرگ مانند فیس‌بوک- ویسایتی که طبق گسترده‌ای می‌توانند شده‌ایم که تکنولوژی در جهت نظارت و تعقیب به مخالفته مردم به کار گرفته می‌شود. بنابر گزارش‌های اسنودن، ارتباطهای تلفنی و اینترنتی ما بطور روتین شنیده می‌شوند. شهروندان ابزارهای بیشتری بدست می‌آورند که از خلال آنها می‌توانند رهایی خود را سروسامان دهند.

در حالی که بسیاری از نوآوری‌ها با هدف بهبود زندگی‌های ما بوجود آمده‌اند، برخی از تکنولوژی‌های جدید بدنظر می‌رسد که مشکلات بیش‌روی جوامع مدرن را تشدید می‌کنند. ما ویلی‌یکس گرفته تا بنیان‌گذاری شرکت‌های بزرگ مانند فیس‌بوک- ویسایتی که طبق گسترده‌ای می‌توانند شده‌ایم که تکنولوژی در جهت نظارت و تعقیب به مخالفته مردم به کار گرفته می‌شود. بنابر گزارش‌های اسنودن، ارتباطهای تلفنی و اینترنتی ما بطور روتین شنیده می‌شوند. شهروندان ابزارهای بیشتری بدست می‌آورند که از خلال آنها می‌توانند رهایی خود را سروسامان دهند.

در تبعید دوم قرن بیستم که از قلب دو جنگ جهانی بیرون می‌آمد و همراه بود با نرخ بی‌سابقه پیشرفت تکنولوژی، بلور رایج از این قرار بود که این پیشرفت فواید خواهد داشت و شرایط زندگی را بمنحوی تقریبا آرمان‌شهری بهبود خواهد بخشید. دستاوردهای علمی- تکنولوژیک، پیشرفت در پزشکی و حس مسوولیت‌پذیری اجتماعی بیشتر برای نخستین‌بار در تاریخ متجر به این ایده شدند که جنگ، بیماری و فقر، تماما مسایلی قابل برطرف‌شدن هستند اما تکنولوژی به سمت آن رویای علمی- خیالی درمان بیماری و پایان گرسنگی جهانی نچرخیده. در عوض، تبدیل به ابزاری شده تا جهت نظارت و کنترل مقابل انقلابیون را بازگردانده. این را هم نباید فراموش کنی که ما در فضاگیماپمان مدرن بر اقتضای برخی اسناد حساس، ارتباطهای اجتماعی پیدا کنیم، در برخی موارد در حال وارونگی است اگر تکنولوژی نظامی مدتی استفاده شده و سپس به کاربردهای غیرنظامی‌اش پی برده می‌شد، اکنون تکنولوژی بوسیله تبلیغ نظامی استفاده می‌شود. محصولات بهره و ارزان‌تر بصورت مداوم جایگزین آنهایی می‌شوند که مصلح شده‌اند. این امر، توام با پیدایش معیارهای باز و نرم‌افزارهای متن عمرش‌باز (open-source)، تناسب تکنولوژی‌های مصرفی آنان قابل حمول و ترکیب آنها در اشکال نوین برای اهداف جدید را تسهیل می‌کنند. سرانجان و گوشی‌های هوشمند غیرنظامی مدتها آیفون بعنوان ابزار توجه استفاده می‌کنند و برخی از هواپیماهای بدون‌سرنشین با دستمای بازی‌های ویدیویی ساخته شده‌اند. ملاک کارهای گرافیکی و پردازنده‌ها- در کامپیوترهای نظامی نیز کاربرد دارند.

رحمان بودری: افشاگری‌های ویکی‌لیکس در نگاه اول خاطره‌انگیز رمان‌نگاران خیری را زنده می‌کند که پرده از فسادهای دولتی و پلیس برمی‌دارند و در مقام «قهرمانان دنیای آزاد» عمل می‌کنند. به‌عبارت دیگر، ما همگی با این تصویر آشنایم: جاسوسی خبرنگاری در جست‌وجوی یک رسوایی بزرگ مالی درمی‌یابد که فساد ظاهری گسترده‌تر و ریشه‌ای‌تر از آن چیزی است که در بدو امر می‌دانستیم. سطح رسمی‌چیزها نیز می‌رسد. «همه مردان رییس‌جمهور» از روزنه پلیتزر و پلیتزر رمانی بود که بعدها فیلمی از آن ساخته شد. تکنولوژی‌ها نیز نقش نیروی محرکه داستان را بازی می‌کنند. برای مثال، در فیلم «شبکه اجتماعی» (۲۰۱۰) که داستان پیدایش فیس‌بوک را روایت می‌کند، تهدیدها و فرصت‌های ناشی از ظهور اینترنت به‌عنوان یک رسانه جمعی نقش مهمی ایفا می‌کنند. اما با فرارفتن از این سنت، بیشتر به کار می‌آید که به فیلم‌های مستند به‌مثابه یک رسانه جمعی نگاه کنیم. در این فیلم‌ها تمرکز بر این است که اگر این داستان فانی را از ذهن خود دور کنیم، چه اتفاقی می‌افتد. در این فیلم‌ها تمرکز بر این است که اگر این داستان فانی را از ذهن خود دور کنیم، چه اتفاقی می‌افتد.

پاراداییم نظارت

ادامه از صفحه ۷

در ماشین دولت (تعبیری که آسانژ در مصاحبه‌ای به‌کار می‌برد) که در تحقق خرد در عرصه عمومی و تقویت بنیان‌های آن است. بسط و گسترش عرصه عمومی مستلزم «آزادی بیان» نیست، در گرو تلاش برای سازمان‌دهی مردمی به‌کارگیری خرد جمعی در مقابل دستکاری‌ها و مداخلات دیوسالاری‌های به‌کارگیری خرد جمعی در مقابل دستکاری‌ها و مداخلات دیوسالاری‌های دولتی در زندگی عمومی است. این منظور، تحلیل‌گران بی‌طرف و مستقل را نیز در بر می‌گیرد، بلکه همه شهروندان را نیز شامل می‌شود. به‌عبارت دیگر، ما به‌نوعی به ابزارهای اطلاعاتی متخصص سرکوب چنین دانشی نیاز داریم. این ابزارها در مصاحبه‌های خود می‌گوید، هرچه بیشتر درباره سازمان‌های اطلاعاتی بدانیم، بیشتر متوجه می‌شویم که چقدر ناتوانند. آنها قطعا نه کنترل‌کننده‌های جهانی که برخی به‌تصور می‌کنند هستند و نه سازمان‌های کوچکی که دهه‌هاست پیچیدگی‌های ماننده آنها را به کشورهای کوچک‌تر هم صادر کرده‌اند.

موضع سیاسی شما چیست؟ آیا فکر می‌کنید که دموکراسی و سرمایه‌داری نظام‌های متناسبی هستند که فقط لازم است اصلاحات اندکی در آنها صورت گیرد، مثلا شفافیت بیشتر، یا اینکه فکر می‌کنید که خود این نظام‌ها را باید زیر سوال برد و نیاز به یک بدیل داریم.

من این را به‌خاطر چیزهایی که ویکی‌لیکس فاش کرده می‌بینم؛ جنایات جنگی، فساد در اقتصاد و سیاست و مانند اینها. برخی شاید تفسیرشان از این موارد این باشد که نظام به‌نمایه یک کل مسالمت‌آمیز است و این صرفا یک نقص در یک سیستمی نیست که به نظرات که کار می‌کند، بلکه نقصی است در دل خودسیستم.

با بنابراین، فرض کنیم شما می‌خواهید جلوی بی‌عدالتی را بگیرید، می‌خواهید دنیای عادلانه‌ای داشته باشید- چه راهی را طی می‌کنید؟ بر وجوهی از دانش بشری تمرکز می‌کنید که سرکوب شده، زیرا این یک قانون است که سرکوب وسیله‌ای است برای سرپوش‌گذاشتن بر بی‌عدالتی. یا بی‌توانیم در مسیر دیگری پیش بروید، خلاف جهت مسیر قبل. می‌خواهید دانش بشری را به حد اعلا برسانید و خیلی دنبال چیزی می‌شوید که دانش سرکوب‌شده نامیده می‌شود؟

**ویکی‌لیکس فرار از تقابل «آدم‌های بد» آژانس‌های اطلاعاتی آمریکا را بین می‌برد. خیر آنها را هیچ‌چیز و همه‌چیز و بلاهت و ولایت‌مداری می‌دانند. این مصاحبه‌ها نشان می‌دهد که چقدر این سیستم‌های نظارتی آمریکایی را نمایان می‌کند. چنان‌که جولیان آسانژ در همین مصاحبه می‌گوید: «هرچه بیشتر درباره سازمان‌های اطلاعاتی می‌فهمیم، بیشتر متوجه می‌شویم که چقدر ناتوانند. آنها قطعا نه شبکه‌های جنایی واقعی که بعضی کارهای بیشتر شبیه‌ترین زنجیره که به‌طور دقیق‌تر از تسهیل جرم و جنایت دارند و برای هوشمند عقلانی‌تر هستند. اما اصول سازمان‌های اطلاعاتی مدرن این است که